१.१ जीविकोपार्जन र खाद्य सुरक्षा

१.१.१ जीविकोपार्जन भनेको के हो ?

जीवन धान्न वा गुजारा गर्नका लागि गरिने आर्जन वा कमाइ नै जीविकोपार्जन हो । त्यसो त, संसारका सबै मानिसले कुनै न कुनै तरिकाले जीवन धानेकै हुन्छन् । तर जीवन धान्नु भनेको 'अहिले खाए भरे के खाऊँ' भन्ने हिसाबले बाँच्नु मात्र होइन । घर, खाना, लत्ताकपडा, शिक्षा, औषधि उपचार, मनोरञ्जनजस्ता मानिसलाई सम्मान र आरामपूर्वक बाँच्न चाहिने आधारभूत कुराहरूको व्यवस्थापन गर्नुलाई जीविकोपार्जन भनिन्छ ।

मानिसहरू अनेकौं तरिका अपनाएर जीविकोपार्जन गर्दछन् । जीविकोपार्जनका लागि कोही व्यापार गर्दछन्, कसैले खेती किसानी, पशुपालन गर्दछन्, कोही रोजगारी अर्थात् नोकरी गर्दछन् भने कसैले उद्यम वा व्यवसाय गर्दछन् । उद्यम गर्नेले अरूलाई रोजगारी दिन्छ र आफ्नो जीविकोपार्जन पनि गर्दछ ।